

ת"פ 10585/10/21 - מדינת ישראל נגד פלוני ע

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 10585-10-21 מדינת ישראל נ' פלוני 20 אוקטובר 2023

לפני המאשימה נגד הנאשם
כבוד השופטת אילה אורן
מדינת ישראל ע"י לשכת התביעות שלוחת רמלה
פלוני ע"י עוה"ד ברוך זכאי, הסניגוריה הציבורית מחוז מרכז

החלטה

1. לפניי בקשה לחזרה מהודאה וביטול הרשעת הנאשם בעבירות אלימות כלפי בת זוג. אומר כבר, לאחר שבחנתי את טענות הצדדים, ושמעתי את דברי הנאשם, מצאתי לקבל את הבקשה מששוכנעתי כי חזרתו מהודאתו כנה, וכי הוא מבקש להוכיח את חפותו. אנמק החלטתי להלן.

הרקע

2. הנאשם הואשם בביצוע שלוש עבירות איומים, שתי עבירות תקיפה הגורמת חבלה של ממש כלפי בת זוגו, ועבירה של תקיפה סתם כלפי בת זוגו, לפי סעיפים 192, 382(ג) ו-379 יחד עם 382(ב) (1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.
3. ביום 10.7.2022 בדיון שנערך בפני כב' השופט מנחם מזרחי, סגן הנשיאה (כתוארו דאז), הודיעו הצדדים על הסדר טיעון, במסגרתו הוגש כתב אישום מתוקן, הנאשם הודה בעובדותיו, הורשע במיוחס לו, והדיון נדחה לשם קבלת תסקיר מאת שירות המבחן ושמיעת הטיעונים לעונש.
4. בתאריך 29.12.2022 הוגש תסקיר ומאז נדחו הדיונים מעת לעת, לרבות לשם החלפת ייצוגו של הנאשם. בדיון מיום 26.2.2023 סיפר הנאשם שהוא ומשפחתו הם נפגעי כת, ועוד אמר כי הוא "... מוכן לקבל את העונש המירבי, רק כדי שאשתי לא תצטרך להגיע לפה".
5. לימים מונה עוה"ד ברוך זכאי מטעם הסניגוריה הציבורית לייצג את הנאשם, לאחר החלפת ייצוגו הקודם, אז הוגשה בקשת הנאשם לחזרה מהודאה, ודיון בה נשמע ביום 6.9.2023.

תמצית טיעוני הצדדים

6. ב"כ הנאשם ביקש להתיר לנאשם לחזור מהודאתו מן הטעם שהיא נמסרה בדיון קצר במהלכו לא הבין עמוד 1

הנאשם את השלכותיה המשמעותיות, ועשה כן משיקולים לא רלוונטיים. קרי, כדי להימנע מעדות אשתו. נמסר כי הנאשם ואשתו היו חברים בכת סגורה, שמנהיגה נשפט לעונש מאסר משמעותי בגין עבירות שביצע כלפי חברי הכת, וכי בעקבות כך חוו הנאשם ואשתו משבר זוגי ונפשי. כמו כן נטען, כי הנאשם עמד על חפותו בכל הזדמנות שנקרתה בדרכו, החל מחקירתו במשטרה, בדיון הראשון בבית המשפט, ובשיחתו עם שירות המבחן.

7. המשיבה עתרה לדחות את הבקשה וטענה שכל פרטי ההסדר היו ידועים לנאשם והוסברו לו היטב בהיותו מיוצג מתחילת ההליך. הוסיפה ב"כ המשיבה וטענה, כי הבקשה הוגשה לאחר קבלת התסקיר, כשנה לאחר הכרעת הדין, ומכאן שעיתויה מלמד על המניע שעומד מאחוריה - הוא כדאיות העסקה - נימוק שלא יסכון בבקשה מסוג זה.

המסגרת הנורמטיבית

8. הסמכות להתיר לנאשם לחזור בו מהודאתו מעוגנת בסעיף 153(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ"), הקובע כי בית המשפט ייעתר לבקשה זו רק בהתקיימם של "נימוקים מיוחדים שיירשמו". וזהו לשונו:

"הודה המבקש בעובדה, אם בהודיה בכתב לפני המשפט ואם במהלך המשפט, רשאי הוא בכל שלב של המשפט לחזור בו מן ההודיה, כולה או מקצתה, אם הרשה זאת בית המשפט מנימוקים מיוחדים שיירשמו".

9. כעולה מנוסח הסעיף, האפשרות שניתנה לחזרה מהודאה מוגבלת, ובבסיסה תפיסה כי ההליך הפלילי הוא לא משחק. לכן, נאשם אינו מורשה לעבור מהודאה לכפירה בכל עת שיחפוץ, ועליו הנטל להוכיח קיומם של "נימוקים מיוחדים" שבעטיים ישקול בית המשפט להתיר לו לחזור מהודאתו (ע"פ 3227/10 פלוני נ' מדינת ישראל (24.1.2011)).

10. סעיף 153 לחסד"פ לא פירט מהם אותם "נימוקים מיוחדים" שמאפשרים חזרה מהודאה, ואלה נקבעו בפסיקה. העילה המרכזית שהוכרה היא, **פגם ברצונו החופשי** במתן ההודאה (ע"פ 3991/04 רגבי נ' מדינת ישראל (2.5.2005)). פגם ברצון החופשי יכול שיתעורר כתוצאה מהסתרת מידע רלוונטי מהנאשם, או מהעדר הסברים מספקים לגבי ההודאה, כך שהנאשם לא יכול היה להבין את משמעות הודאתו ותוצאותיה, או במקום שהוא לא מסר את הודאתו מרצונו החופשי, למשל מחמת לחץ שהופעל עליו (ע"פ 3227/10 פלוני נ' מדינת ישראל (24.1.2011)).

11. עילה נוספת לחזרה מהודאה היא, **כשל חמור בייצוג המשפטי** שניתן לנאשם. עילה זו עשויה לנבוע ממחדלים קשים בהתנהלות ההגנה, המצביעים על ייצוג רשלני ובלתי מקצועי. ואולם, ככל שהנאשם מעלה טענה זו, נקבע כי עליו להציג לבית המשפט את תגובת הסיניגור כלפיו נטענות הטענות על ייצוג כושל.

12. העילה השלישית שהוכרה בפסיקה היא, רצונו של הנאשם להביא לחשיפת האמת העובדתית מתוך רצון **כן להוכיח את חפותו** (ע"פ 3754/91 מדינת ישראל נ' סמחאת, פ"ד מה(5) 798 (1991) (להלן: "הלכת סמחאת").

13. הנטל להוכחת העילות רובץ על כתפי הנאשם, כאשר עליו לפרט ולהסביר מה מבסס את העילה, ואין די בלחץ טבעי הנובע מההליך הפלילי (ע"פ 8777/18 פלוני נ' **מדינת ישראל** (29.10.2019)). אזי, על בית המשפט לבחון האם רצונו של הנאשם לחזור מהודאת שווא שמסר כדי להוכיח את חפותו, או שמא מדובר בתכסיסנות, שאין לקבלה, שמטרתה להיטיב את התוצאה המשפטית עבורו (ע"פ 5561/03 **מדינת ישראל נ' פלוני**, פ"ד נח(4) 145 (2004); ע"פ 1919/22 **מקדשי נ' מדינת ישראל** (2.8.2022)).
14. לשם כך יש להידרש ל"**מבחן המניע**", שהוא **המבחן המהותי** לפיו תוכרע הבקשה לחזור מהודאה. בהתאם למבחן זה, נדרשת בחינה אם הבקשה נובעת מרצון כן של הנאשם, כשתוך כך יש לעמוד על הסיבה לחזרה מהודאה, לרבות לפי **העיתוי** שלה (ע"פ 2005/20 **פלוני נ' מדינת ישראל** (11.8.2020)). ועוד נקבע, אפרופו סוגיית העיתוי והמניע, כי בקשה שהוגשה לאחר מתן גזר הדין מעלה חשש כבד כי הנאשם מעוניין לחזור בו מהודאתו בשל חומרת העונש שנגזר עליו, ולכן היא תתקבל רק בנסיבות חריגות ביותר. מנגד, בקשה שהוגשה בטרם גזר הדין תבחן באופן "מקל יותר" (הלכת סמחאת; ע"פ 6349/11 **שניידר (נשימוב) נ' מדינת ישראל** (10.6.2013) (להלן: "עניין שניידר"); ע"פ 2251/21 **אבו עראר ואח' נ' מדינת ישראל** (15.12.2021)).

דין והכרעה

15. כאמור בפתח דבריי, מצאתי לקבל את הבקשה ולאפשר לנאשם לחזור בו מהודאתו לאור התרשמותי מרצונו האותנטי להוכיח את חפותו.
16. אכן, הצדק עם המאשימה, כי הנאשם הודה במיוחס לו במסגרת הסדר טיעון שכלל תיקון לקולה של כתב האישום, כשמתחילת ההליך הוא היה מיוצג, ומאז הרשעתו ועד הגשת הבקשה לחזרה מהודאה חלפה כשנה. מטעמים אלה, התקשיתי לקבל את טענת ההגנה כי הנאשם לא הבין את משמעות הודאתו. מה גם שלא כך טען הנאשם בדבריו לפניי, שכן לדידו הוא קיבל החלטה מושכלת להודות במיוחס לו על מנת שלא לפגוע באשתו, בהתאם לראייתו.
17. אלא מאי? הנאשם חזר בו מהודאתו בפני קצינת המבחן, שלל אלימות פיזית, והודה באלימות מילולית בלבד. כך עשה במספר דיונים, קודם להודאתו ולאחר הרשעתו, ומשמע שיש רגליים לדבריו לפיהם הוא מסר הודאת שווא (וראו את משמעותה של חזרה מהודאה בפני קצינת המבחן, לפי פס"ד בעניין שניידר, המחייבת את בית המשפט לבחון אם ניתנה הודאת שווא).
18. בעת שמיעת הדיון בבקשה, סיפר הנאשם שמשפחתו הייתה חברה בכת שמנהיגה פגע בילדיו, ונשפט למאסר ארוך. במהלך השנים סבלה אשתו מדיכאון, והשניים מטפלים יחד בבתם (כבת 3 וחצי) הסובלת מנכויות רבות, מוכרת כנכה בשיעור של 188 אחוזים, ומצבה מחייב טיפול אינטנסיבי בכל שעות היום. הוסיף הנאשם ואמר שלנוכח מה שעבר, ובמיוחד בשל מצבה הנפשי של אשתו באותה תקופה, הוא החליט להודות במעשים המיוחסים לו, למרות שהוא לא ביצע אותם, ובלבד שאשתו לא תידרש להעיד נגדו, וכך תיחסך הכבדה על מצבה המורכב.
19. כיום, שלאחר שנים שחיו במצב קשה מנשוא ותחת חוקים נוקשים במסגרת הכת, סיפר הנאשם, כי מצבם הנפשי, המשפחתי והזוגי השתפר, ולכן הוא חש בנוח לנהל הוכחות, משום שלדבריו אשתו תהיה מסוגלת למסור עדות בבית המשפט.
20. ובאשר לחשש שמא עתירת הנאשם היא טקטית ונועדה להיטיב את מצבו, אדרבה, הסדר הטיעון הדיוני

במסגרתו תוקן כתב האישום לקולה לא יעמוד עוד, וכך גם לא תיזקף לזכותו הודאתו, ככל שיורשע במיוחס לו בתום שמיעת הראיות.

21. בסופו של דבר, התרשמתי מדבריו הכנים של הנאשם לפניי. ניכר כי מצבו הרגשי - נפשי שונה, כפי שסיפר על עצמו. השתכנעתי כי בקשתו לחזרה מהודאה נובעת מרצונו להוכיח את חפותו לפי אמונתו הכנה. זהו המניע לבקשתו, וההסבר שעומד בבסיס הודאת השווא שמסר, לשיטתו, כלומר מתוך רצונו להגן על אשתו במצבה המורכב דאז.

מטעמים אלו, השתכנעתי כי הנאשם מבקש להוכיח את חפותו.

אשר על כן, אני נעתרת לבקשתו לחזרה מהודאה, ומורה על ביטול הכרעת הדין.

הדין הקבוע לפניי יבוטל, ותחתיו נקבע דיון תזכורת ביום 13.11.2023 בשעה 8:30 בפני כב' השופטת רבקה גלט, למתן מענה מפורט לכתב האישום (המקורי) וקביעת מועד הוכחות.

ההחלטה ניתנה שלא בנוכחות הצדדים, בהסכמתם, בשים לב למצב החירום עקב המלחמה.

ב"כ הנאשם ייזמן את הנאשם לדין.

המזכירות תשלח את ההחלטה לצדדים ולשירות המבחן.

ניתנה היום, ה' חשוון תשפ"ד, 20 אוקטובר 2023.